

Cserhalmi Luca

Megálló Bázelen

Art Basel 2021

Bázel,
2021. IX. 24–26.

Az elmúlt évek átrendeződései alatt a kortárs képzőművészet epicentrumai Európából átvándoroltak az Egyesült Államokba és Ázsiába, így kontinensünk képzőművészeti életét is óhatatlanul ezek a távoli, olykor elérhetetlennek tűnő vidékek befolyásolják, ugyanakkor a távolság és a kapcsolat kiépületlensége miatt megmaradtak a lokális sajátosságok és az egészséges diverzitás nyomai. Ha Európában a múzeumok terein túl történik valami világméretű képzőművészeti megmozdulás, mint szeptember végén a világ vezető művészeti vására, az Art Basel, arra mindenképp érdemes figyelmes, nyitott és kritikus tekintettel koncentrálni, hátha kiolvashatunk belőle valamit a kortárs képzőművészeti élet aktuális állásáról. Természetesen

az is árulkodó, hogy a svájci art fair-en túl a szervezők megrendezik az Art Miamit és Art Hong Kongot is, de az origó egyértelműen Bázel. Az első alkalommal 1970-ben, három bázei galerista által szervezett művészeti szemle már a kezdetektől fogva mágnesként vonzotta az érdeklődőket, hiszen nemcsak egy egyszerű művészeti vásárról van szó, hanem világszinten tájékozódhatunk az aktuális tendenciákról, művészeti pályák felfutásáról. A svájci város ilyenkor a képzőművészeti világ közepévé válik, akár csak Velence vagy Kassel a biennálé és a documenta idejére. A megmozdulás számos párhuzamosan futó rendezvényt hívott életre. Bázel nagyszámú kiállítótereinek megtelnek programokkal, kiemelkedő tárlatokkal, sőt az Art Basel mellett több, tőle függetlenül szervező-

Feature kiállítás
Ellen de Bruijne Galéria
Pauline Curnier JARDIN
munkája
Fotó: Art Basel
↓

↑
Statements kiállítás,
Simone Subal Galéria,
Cameron CLAYBORN
munkája
Fotó: Art Basel

dő művészeti vásár is jelen van, mint például a VOLTA Art Fair, a Liste Art Fair, a Photo Basel vagy a képzőművészet területéről kikacsintó Design Miami/Basel. Érdekes tehát több napra érkezni (kényelmes cipőben), ha az ember ki szeretné meríteni a kínálókozó lehetőségek tárházát.

Az Art Baselről tudni kell, hogy a legtöbb művészeti vásárral ellentétben itt nem a stand díjának a kifizetése a megjelenés egyetlen feltétele. A jelentkező galériáknak komoly szakmai mustrán kell átesniük, amely biztosítja a töretlenül kimagasló színvonalat, hiszen a szervezők azzal csalogatják oda a messziről érkező látogatókat, hogy a világ vezető galériáival és művészeivel találkozhatnak. A magángalériák bemutatkozásán túl olyan tárlatok is megtekinthetők a hatalmas csarnokterekben, amelyeknél nem a műtárgypiaci szempontok az elsődlegesek, hanem egy művészi koncepció kifejtése, habár a galériás képviselő ezek esetében is kommunikálva van. Az *Unlimited* elnevezésű tárlaton többek között olyan kortárs világsztárokat állítottak ki, mint David Hockney, Urs Fisher, Dan Flavin, Roni Horn, Liam Gillick, Robert Rauschenberg, Carl Andre vagy a Magyar Nemzeti Galériában nemrég önálló kiállításon szereplő Sean Scully. Az Art Baselnek ez a szekciója egyértelműen a monumentalitásról szól mind a nevek, mind a méretek tekintetében. A csarnokba lépve egy hatalmas David Hockney-festménnyel találkozunk, amely kimondottan a 2021-es Art Baselre készült. A mű témáját illetően Hockney zavarba ejtően egyszerű döntést hozott: szóljon a művészetfogyasztásról a lehető legegyszerűbb módon. A több méter magas és széles alkotáson emberek láthatók, amint egy múzeumi térben, székeken ülve festményeket néznek, de döntött perspektívája miatt a kép elé,

a valóságos térbe helyezett székek azt a hatást keltik, mintha a festmény terének meghosszabbításában lennének, így aki leül rájuk, eggyé válik a Hockney-képen szereplők csoportjával.

Az *Unlimited*ben a nagy méretek mellett szembeötlő az absztrakt műalkotások dominanciája, amely tendenciaként a magángalériák bemutatkozásának teret adó épület első szintjén is érzékelhető. Ebben a szekcióban a színekísérleteken alapuló, monokróm és minimalista felfogású munkák térnyerése, valamint a hatalmas és az egészen kis méretű alkotások közötti átmenet hiánya érzékelhető. Az első szint főként visszafogott módon installált állomásain kevésbé találkozunk progresszivitással, viszont a magas színvonalú, profin összeállított standokon a kortársak mellett olyan klasszikusok is feltűnnek meglepetésként, mint Georges Braque vagy Matisse. Ebben a szekcióban a festészet a domináns, karöltve a szobrászattal (hiszen annak ellenére, hogy hazánkban még nem honosodott meg, ennek a műfajnak is jelentős szerepe és helye van a műtárgypiacon), viszont fotográfiákkal vagy objektakkal egészen ritkán találjuk szembe magunkat.

A progresszívebb irányzatokat képviselő galériák standjai az Art Basel épületének felső szintjén kaptak helyet. Ebben a térben két minikiállításokból álló projekt is megvalósult: A *Feature* huszonnégy kurátori koncepción alapuló projektet mutat be. Ezeket installált jellegük és az egyes pavilonok tartalmi egybefogottsága különbözteti meg a többi standtól, habár formailag ugyanolyan helyszíneket kaptak, mint a magángalériák. A művészek kiválasztását illetően a sokszínűség jellemző mind a generációk, mind a művészi felfogás tekintetében. Az egyes projekteket nem kapcsolja össze tema-

tika, sőt az esetleges párhuzamokat mintha tudatosan kerültek volna. A témák jellemzően a napjainkban aktuális kérdésekre reagálnak, mint a társadalmi sztereotípiák döntőgetése, a digitalizáció, a nőiség újraértelmezése vagy az etnikumok önreprezentációja. A másik kiállítássorozat a *Statements*, amely az egyik legrangosabb, fiatal művészeket támogató, nemzetközi képzőművészeti díj, a Baloise Art Prize tizennyolc döntős pályázóját mutatja be, szintén egy-egy standon. Itt is az adott teret ügyesen kihasználó installációkkal találkozhatunk, ezért minden szobán keresztül egy-egy magánuniverzumba sétálhatunk be. Az itt látható művészi koncepciók különbözőségei mellett azonban bizonyos tényezők ismétlődése felkeltheti a figyelmet. Ilyen például a kortárs képzőművészetben pár éve globálisan slágerműfajként jelen lévő videóinstallációk uralmának visszaszorulása. Ilyen alkotásból a *Statements*-en hármat láthatunk, míg a *Feature*-kiállítások közül kettőnek képzik a magját. A Baloise Art Prize döntősei között kiemelkedik még a textil használatának meghatározó jellege. Az egyik fődíjas, Cameron Clayborn organikus hatást keltő, amőbákra, furcsa lárvákra, rovarbábokra vagy víz alatti élővilágra emlékeztető szobrainak egy része varrott, míg a központi elemek egyik oldalát nemez, a másikat rusztikus, vakolt hatású felület fedi. A szöszös, gyöngyökkel applikált művek szinte kísértik a nézőt, hogy közelebről vegye szemügyre a furcsa, meghatározatlansága miatt izgalmas „képződményeket”. Szintén egészében a textilre épít Min Yoon pályamunkája, aki a feszesen megvarrt, gyermekjátékokra emlékeztető darabok mellett központi emberalakjában a textil puha esésével, bomló, kusza elterülésével játszik, míg Andreas Pereira Paz

álomszerű, egy-egy fémpálca hajlításával kirajzolt térbeli grafikai mellett installációs elemként, a falat borító puha, barna bársonyfüggöny formájában köszön vissza a textil. A Baloise Art Prize másik fődíjasa, Hana Miletić a textilművészet egyik jelentős svájci képviselője, aki saját maga által szőtt anyagokból készíti radikálisan visszafogott műveket, melyek első ránézésre absztraktnak hatnak, de valójában az épületeken, köztéri elemeken vagy a járműveken látható javításokat, foltozásokat idézi meg, vizuális metaforájaként a társadalmi és politikai életben szükséges reparálásoknak, amelyek ugyan nem fedik el teljesen a hibát, de segítenek újra használhatóvá tenni az egészet. Az idei Art Baselen a textil számos más galériás standon is domináns matériaként volt jelen, ritkábban installáció formájában, de a művészi faliszőttestektől és szőnyegektől kezdve a hímzett vagy festett anyagokon át lépten-nyomon számtalan formában találkozhattunk vele. A *Feature* standjai közül leghangsúlyosabban a harmincnégy évesen, AIDS-ben elhunyt paraguayi művész, Feliciano Centurión munkáiban kap hangsúlyt a textil, aki olcsó, rossz anyagú takarókra hímzett és varrott színes, figuratív alkotásaival vált világhírűvé. Meghatározó továbbá a törzsi művészetek hatásának reneszánsza izgalmas, kísérletező archaizálás formájában, amelyet átszól a napjainkban tapasztalható politikai és társadalmi kérdésekre és átrendeződésekre való reflexió is, de a mai afroamerikai vagy latin-amerikai közösség sajátos kultúrjegyeinek reprezentálása is számtalan alkotáson köszön vissza, például szintén a *Statements* pavilonjain szereplő Rafa Esparza, Jonathan Lyndon Chase vagy az Art Basel területén több standon is szereplő Diamond Stingly munkáinak esetében.

Galerie Nathalie Obadia
Fotó: Art Basel
↓

↑
Unlimited kiállítás,
Dan FLAVIN:
Cím nélkül, 1974
Fotó: Art Basel

Külön élmény volt a bázeli forgatagban megtalálni a hazai magángalériák képviselőjét, a Léna & Roselli Galériát, akik a VOLTA Art Fair épületében, két standon mutattak be szobor-festmény párosításokat. Mivel a VOLTA egy időben kerül megrendezésre az Art Basellel, ezért a látogatók nagy része mindkét vásárt meglátogatja, de az itt kiállító galeristák kicsit másként kommunikálnak a látogatókkal. Míg az Art Baselen a legtöbb galéria képviselője hagyja, hogy a látogatók maguk tekintsék át az anyagot, addig a VOLTA-n készséggel mesélnek művészeikről vagy kiállítóhelyük programjáról. A VOLTA területe persze nagyságrendileg kisebb, mint az Art Baselé, de áttekinthetősége jó érzéssel töltheti el a látogatókat, amitől az egész helyszínnek kicsit könnyedebb, „ráérősebb” hangulata lesz.

A Léna & Roselli kisebb méretű standján az olasz származású Ivan Lardschneider játékos plasztikai mellett Tarcsi Dániel fiatal, autodidakta festőművész absztrakt tájképeit állították ki, míg a másik helyszínen Boldi szobrai Incze Mózes festményeivel szerepeltek. Incze figurális, az akadémista festészet technikai tudását metafizikus szemléletmóddal ötvöző alkotásai jól illeszkedtek Boldi letisztult, finom formavilágú márványszobraihoz. A jó hír, hogy ebben az esetben nem kell Svájcig menni, mivel a két művész alkotásai jövő év közepéig a fertődi Esterházy-kastélyban is megtekinthetőek egy közös tárlat keretében, de a galéria december elején az

Art Miami vásáron is bemutatja a két művészt. A Léna & Roselli működésének meghatározó programja a magyar művészek külföldi bemutatása, fiatal tehetségek felkarolása és az art faireken való aktív szereplés New Yorktól Bázelig. 2008-ban megalapították a BudArtPest Projektet, mely nemzetközi együttműködéseket épít galériák, művészek és intézmények között. Ennek a legközelebb megvalósuló állomása a *Bázeli Magyar Napok* című kiállítás, amelyet 2022. március 28. és április 8. között rendez a galéria a svájci Bazel Art Center rendezvényközpontban Keserü Katalin művészettörténész védnöksége alatt.